

<p><i>Specificaties van het taalvaardigheidsniveau:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - kent het verschil tussen ik, jij, hij/zij - gebruikt verleden tijd, bijvoorbeeld: 'We gingen naar de dierentuin.' - gebruikt onbepaalde voornaamwoorden, bijvoorbeeld: iedereen, alles... - gebruikt bijvoeglijke naamwoorden, bijvoorbeeld: kleine, rode... - gebruikt het woordje er, bijvoorbeeld: 'Er zit een poes in de tuin.' 		<p><i>Specificaties van het taalvaardigheidsniveau:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - betekenisgrenzen worden scherper, bijvoorbeeld: maakt onderscheid tussen een kasteel, kerk, - kent het verschil tussen enkel- en meervoud versus: 'Dat zijn ook treinen.' - begrijpt ontkenning, bijvoorbeeld: 'Ik wil ni
<ul style="list-style-type: none"> - heeft 75% van de klinkers en medeklinkers van het Nederlandse taalsysteem verworven <p><i>Specificaties van het taalvaardigheidsniveau:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - laat onbeklemtoonde lettergrepen niet langer weg (zegt bijvoorbeeld niet langer 'naan' maar 'banaan') - heeft nog moeite met clusters van medeklinkers (zegt bijvoorbeeld 'tap i.p.v. trap') - laat laatste medeklinker soms nog weg (vooral 'l' en 'r', zegt bijvoorbeeld 'kame' i.p.v. 'kamer') 		<ul style="list-style-type: none"> - beheerst het Nederlandse klanksysteem <p><i>Specificaties van het taalvaardigheidsniveau:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - maakt duidelijker onderscheid tussen klanken maar 'dit is een fiets'. - soms nog slissend 's' of stroeve 'r' - articuleert soms wat onduidelijk - moeite met 'vreemde klanken' (voor kindere (garage, lunch); anderstalige kinderen kunne Nederlands (man/maan, vis/vies)) - moeite met 'sp' aan wordeinde (bijvoorbee
<p>Vloeiend en verstaanbaar vertellen</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - vertelt over wat hij gedaan of meegemaakt heeft op verstaanbare en begrijpelijke wijze 	<p><i>Specificaties van het taalvaardigheidsniveau:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - maakt zinnen met een vervoegd werkwoord, bijvoorbeeld: 'Peter heeft zuiger uit(ge)daan.' - maakt eenvoudige samengestelde zinnen (en, dan, toen, en dan, en toen...) - maakt vraagzinnen (wie, wat, waar, hoe...) - kan praten over thema's buiten het hier-en-nu - heeft nog moeite met lange zinnen - maakt nog regelmatig fouten met onregelmatige vervoegingen (zegt bijvoorbeeld 'Ik loopte'/liegde) 	<ul style="list-style-type: none"> - vertelt uitvoering en samenhangend over wat hij gedaan of meegemaakt heeft
<ul style="list-style-type: none"> - benoemt en beschrijft alledaagse aspecten, zoals mensen, plaatsen en dingen 		<ul style="list-style-type: none"> - benoemt en beschrijft alledaagse aspecten, zoals mensen, plaatsen en dingen met gebruik van complexe zinsconstructies
<ul style="list-style-type: none"> - beschrijft veel voorkomende handelingen, zoals eten of naar bed gaan 		<ul style="list-style-type: none"> - beschrijft een aantal veel voorkomende handelingen met gebruik van complexe zinsconstructies
<ul style="list-style-type: none"> - gebruikt complexe taalfuncties als redeneren en concluderen 	<p>Luisteren</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - kan enkelvoudige instructie begrijpen en uitvoeren 		<ul style="list-style-type: none"> - kan meervoudige instructie en mededelingen be netjes in de rij staan.'
<ul style="list-style-type: none"> - luistert naar een op de leeftijd afgestemd verhaal en ontwikkelt verhaalbegrip door het interactief voorlezen 		<ul style="list-style-type: none"> - luistert naar een op de leeftijd afgestemd verhaa
<ul style="list-style-type: none"> - luistert naar een op de leeftijd afgestemde radio/televisiefragment/gesproken tekst op internet 		<ul style="list-style-type: none"> - luistert naar een op de leeftijd afgestemde radio/
<ul style="list-style-type: none"> - luistert naar een ander 		<ul style="list-style-type: none"> - laat zien dat hij naar een ander luistert en geeft g

Mondelinge taalvaardigheid *gesprek-, spreek- en luistervaardigheid*

Taalontwikkelingsdoelen voor- en vroegschoolse educatie

<ul style="list-style-type: none"> - aanwijsvragen - luistervragen - voorspelvragen - keuzevragen (tussen twee dingen kiezen) 	<ul style="list-style-type: none"> - denkvragen - tegendeelvragen (Bij een plaatje van een eend: - keuzevragen (kiezen tussen meerdere en compl - indirecte vragen (bijvoorbeeld, 'ik zou graag w - reflectieve vraag (bijvoorbeeld 'hoe vind je dat
Mening uiten en vragen stellen	
- leert vergelijkingen te maken en zijn mening te geven	- kan zijn mening verwoorden, o.a. door gebruik van
- stelt vragen om ergens meer over te weten te komen: <i>wat, wie, waar, waarom.</i>	- stelt vragen en gebruikt vraagzinnen om ergens me
- vraagt om hulp	- kan op een gepaste wijze de hulp van anderen inroe
Ontluikende- en beginnende geletterdheid	
Leesplezier	
- beleeft zichtbaar plezier aan voorlezen, boeken en rijmpjes	- toont zijn plezier in voorlezen en boeken: <ul style="list-style-type: none"> - leeft mee met personages in op de leeftijd afges - kan uitleggen hoe een personage zich voelt - uit zijn gevoelens/mening over een voorgelezen
Oriëntatie op boek en verhaal	
- ontdekt de samenhang tussen illustratie en tekst	- begrijpt dat illustraties en tekst samen een verhaal v
- heeft ervaring opgedaan met boeken en de manier waarop boeken (voor)gelezen worden	- weet dat een boek gelezen wordt van voor naar ach
- ontdekt structuur in verhalen	- weet dat verhalen een opbouw hebben en dat een bo
- kan de inhoud van het boek al een beetje voorspellen op basis van de omslag van het boek	- weet dat de voor- en achterkant van het boek inform
- kan een verhaal na vertellen aan de hand van een plaatjesboek	- kan een op de leeftijd afgestemd voorgelezen verha
- kan de leidster nadoen als zij stukjes uit het boek uitbeeldt	- kan een voorgelezen verhaal naspelen met behulp v
Oriëntatie op geschreven taal	
- ontdekt dat tekens gebruikt worden om iets te vertellen of leren	- weet dat tekens gebruikt worden om iets te vertellen
- ervaart dat dingen die opgeschreven zijn je iets kunnen leren	- weet dat je briefjes, boeken, tijdschriften etc.. kan l
- ervaart dat dingen die je zegt, opgeschreven kunnen worden	- weet dat je iets op kan schrijven (op papier of op de
- ontdekt het verschil tussen 'lezen' en 'schrijven'	- weet wanneer er sprake is van 'lezen' en 'schrijven'
- bladert door (prenten)boeken en speelt alsof hij eigen en andermans teksten kan 'lezen'	- herkent en benoemt (enkele) letters, bijvoorbeeld d
- kan, met behulp van volwassenen, eigen boodschappen in een primitieve 'geschreven' versie vastleggen	- schrijft tekens die op letters (beginnen te) lijken
Fonemisch bewustzijn en alfabetisch principe	
- wordt zich bewust van klanken in woorden	- kan betekenisonderscheidende klanken (fonemen) i
- doet mee met spelletjes rond taal (bijvoorbeeld het afmaken van het laatste woord van een liedje)	- doet mee met woord/klankspelletjes, bijvoorbeeld c
- ontdekt de relatie tussen klanken en letters	- weet dat letters met klanken corresponderen
- doet ervaring op met rijmen	- herkent en gebruikt rijmwoorden
- herkent symbolen, bijvoorbeeld AH, SHELL, HEMA	- is gemotiveerd om de betekenis van geschreven taa
Taalbeschouwing	
- is op speelse wijze bezig met taal, praat bijvoorbeeld volwassenen na met een gespeelde 'volwassen' stem of maakt eigen woorden, bijvoorbeeld: kind krijgt een drinkbeker en wil ook een 'eetbord'.	- reflecteert op eigen taalgebruik en dat van anderen, betekenis
- wordt zich bewust van eigen taalgebruik, zegt bijvoorbeeld: 'toen ik een baby was heb ik niet gepraat, hè?'	- verbetert eigen taalgebruik
- wordt zich bewust dat je over taal kan praten	- praat (in kringgesprek) over taal en praten